

kendt, gennemførte ved Forsvarslovene af 1909. Saa mødte Arbejderne frem igen, og blandt andet mødte de frem overfor det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen), som den Gang var Forsvarsminister. Arbejderne have oplyst for mig, at det Svar, de fik af det ærede Medlem fra Ringkøbing, gik ud paa, at han havde Sympati for deres Andragende. Han skal have sagt til dem: Nu behøve I ikke at komme mere, nu skal jeg nok tage mig af den Sag. De følte sig naturligvis trygge og haabede, at nu vilde deres Time endelig komme, da de kunde faa den meget tiltrængte Lønningsforhøjelse. Men der skete ingenting, medens det ærede Medlem fra Ringkøbing var Forsvarsminister, og hans Efterfølger har heller intet gjort for dem, saa de vare lige nær endnu, skønt de nu havde ventet taalmødt i en lang Aarrække. For saa at faa dem til at tie og holde deres Krav nede blev der i 1910 nedsat en Kommission for at undersøge disse Lønsspørgsmaal. Denne Kommission sad henvend et Aarstid — jeg tror fra Maj 1910 til Februar 1911 —, Betænkningen kom endda først frem helt hen i Slutningen af Foraaret eller i Begyndelsen af Sommeren; derved gik saa igen det Aar tabt for dem, saaledes at de ingenting fik. Nu havde man sikkert troet, at der i Aar vilde være fremkommet et Forslag fra Ministeriets Side om at yde dem en passende Lønforhøjelse, men det er ikke sket. Derimod er denne Kommissions Betænkning nu bleven henvist til en ny Kommission bestaaende af to Embedsmænd fra Statistisk Bureau og to Embedsmænd fra Orlogsværftet, og disse 4 sidde nu og granske den af den første Kommission afgivne Betænkning.

Det er altsaa Kommission paa Kommission, Udsættelse efter Udsættelse, og disse Arbejdere holdes hen og maa bestandig nøjes med de virkelig tarvelige Lønninger, som ere tilstaaede dem. Jeg skal saaledes oplyse, at der er ikke mindre end 62 Arbejdere ved Orlogsværftet, hvis Løn ikke naar op til 3 Kr. om Dagen, de udgøre 9 pCt. af det samlede Antal. Saa er der en anden Gruppe, hvis Lønninger bevæge sig fra 3 Kr. op til 3 Kr. 50 Øre om Dagen; denne Gruppe omfatter i alt 233 Arbejdere. Resten naar fra 3½ Kr. til henimod 4 Kr., og nogle ganske faa naa over 4 Kr. Vi have her i Rigsdagen faaet en Henvendelse fra Arbejderne ved Orlogsværftet, hvori de fremstille deres Kaar, og de samme Arbejdere have været i Deputation hos Finansudvalget. De gav en meget udførlig Fremstilling af deres

Kaar og skildrede de fattige og vanskelige Forhold, hvorunder de leve. Det kan ikke nægtes, at det gør et stærkt Indtryk, naar man hører en Familiefader staa frem og sige: Vi have ikke mere end 18 Kr. om Ugen at leve af; af disse 18 Kr. skulle de 5 Kr. hver Uge lægges hen til Huslejen, saa er der 13 Kr. til Rest. Naar man tænker sig, at en Familie paa Mand, Kone og to Børn skal leve heraf, og at disse 13 Kr. skulle slaa til til alle Livets øvrige Fornødenheder, kan man forstaa, at disse Mennesker leve under stærkt trykkede økonomiske Kaar. Og saa er det endda ikke hver Uge, de have disse 18 Kr., thi for alle de lovtvungne Helligdage udenfor Søndagene faa de ingen Løn. Naar for Eksempel Paaskeugen kommer, er der Skærtorsdag og Langfredag, hvor de ingen Løn faa, det er to Dages Løn, altsaa 6 Kr., der gaar fra, saa den Uge komme de kun hjem med 12 Kr., men alligevel skal der lægges 5 Kr. til Side til Huslejen, saa de have næsten ingenting at leve af. Det er ubegribeligt, hvorledes disse Mennesker i det hele taget ere i Stand til at eksistere med saa ringe Løn som den, der her er Tale om. De lovtvungne Fridage, som de faa, ere altsaa ikke alene Helligdage, men tillige Faste-dage for de Folk, som ere henviste til at leve under disse Vilkaar.

Gaa vi saa over til Hærens Fabrikker og Værksteder, se vi, at Forholdene der gennemgaaende ikke ere bedre, paa mange Steder ere de endnu slettere end dem, jeg her har skildret for Marinens Vedkommende. Der er saaledes en stor Mængde Arbejdere ansat ved Hærens Klædefabrik i Usserød. Efter hvad en Deputation af Arbejdere fra Hærens Værksteder har oplyst for os i Udvalget, have de en Ugeløn af 13 Kr. 32 Øre plus det Dyrtidstillæg, som er tilstaaet dem paa Finansloven, saaledes at den samlede Løn derved bliver 15 Kr. Arbejdere ved private Klædefabrikker have 3 à 4 Kr. mere om Ugen, end Hærens Arbejdere have, og saa er Arbejdstiden for disse Vævere ved Usserød Klædefabrik 63 Timer om Ugen, medens den for private Arbejdere ved lignende Virksomheder kun er 58 Timer om Ugen, det vil sige, at Statens Arbejdere have 3 til 4 Kr. mindre i Ugeløn og 5 Timers Arbejde mere om Ugen, end Arbejdere have i tilsvarende private Stillinger. Nu kan man ganske vist sige, at nogle af disse Arbejdere ved Usserød Klædefabrik have Bolig, Fabrikken ejer Huse, hvori de bo, men det gælder ikke dem allesammen, og disse Boliger ere